

PŘÁVNÍ NÁZOR

Zadání:

Odpověď na následující dotaz: V době po 22hodině, kdy již nefunguje zubní pohotovost (jediná v celém regionu), je lékařům ORL sloužícím ústavní pohotovostní službu (dále jen „ÚPS“) na oddělení ORL zaměstnavatelem uloženo posoudit eventuelní akutní stav pacienta a eventuelně přivolat z domova stomatologa, který má pohotovost „na telefonu“.

Lékaři se tohoto postupu obávají a připadá jim ne jenom odborně, ale i pracovně-právně špatný. Mají lékaři možnost se tomuto postupu bránit, odmítnout jej bez postihů od zaměstnavatele?

Zadavatel:

Lékařský odborový klub – Svaz českých lékařů,
IČ: 63830001, Praha 9, Drahobejlova 52, PSČ: 190 00

Dokumenty a podklady předané zadavatelem:

· dotaz zaslaný e-mailem ze dne 19.5.2005

Odpověď:

Pokud má lékař v rámci ústavních pohotovostních služeb (dále jen „ÚPS“) poskytovat zdravotní péči v určitém oboru, je nutné, aby měl pro tento obor patřičnou kvalifikaci. Zákon č. 95/2004 Sb. (dále jen „zákon“) upravuje, kdy je lékař způsobilý k samostatnému výkonu lékařského povolání bez odborného dohledu (specializovaná způsobilost) a kdy je lékař způsobilý k výkonu povolání pouze pod odborným dohledem (odborná způsobilost). Odborná způsobilost k výkonu povolání zubního lékaře se získává absolvováním nejméně pětiletého prezenčního studia, které obsahuje teoretickou a praktickou výuku v akreditovaném zdravotnickém magisterském studijním programu zubní lékařství. Specializovaná způsobilost zubního lékaře se získává úspěšným ukončením specializačního vzdělávání atestační zkouškou (§ 19 až 21), na jejímž základě je zubnímu lékaři vydán ministerstvem diplom o specializaci v příslušném specializačním oboru.

Lékaři mají obvykle v pracovní smlouvě jako druh práce uvedeno pouze „lékař“ bez specifikace odbornosti, což zaměstnavatelům s ohledem na současnou pracovněprávní úpravu umožňuje, aby v těchto případech vedení nemocnice lékaři uložilo v rámci zajišťování lékařské péče plnění takových úkolů, jimž jejich specializace přímo neodpovídá. S odkazem na předchozí výklad je vedení nemocnice povinno zajistit takovému lékaři odpovídající dohled kvalifikovaného lékaře, jenž zpravidla určí, jaké výkony může např. lékař otorinolaryngolog provádět na oddělení chirurgie. V daném případě, kdy má lékař otorinolaryngolog v rámci výkonu ÚPS vykonávat činnosti zubního lékaře toto nelze zajistit ani kvalifikovaným dohledem, neboť lékař otorinolaryngolog nejen že nesplňuje podmínku specializované způsobilosti, ale nemá v daném případě ani odbornou způsobilost (viz výklad shora). Míra odpovědnosti za event. lékařské pochybení je zde posuzována individuálně s přihlédnutím k lékařově kvalifikaci a okolnostem, za nichž mu jeho nadřazený plnění pracovních povinností na oddělení jež neodpovídá jeho specializaci uložil. Občanskoprávní odpovědnost (finanční náhrada způsobené újmy) za pochybení, jichž se dopustil lékař-zaměstnanec, vždy nese zdravotnické zařízení, přičemž má právo následně žádat od zaměstnance podíl na náhradě škody až do výše čtyřapůlnásobku zaměstnancova průměrného měsíčního výdělku. Jestliže lékař uzavřel pojistku o odpovědnosti za škodu způsobenou při výkonu povolání, lze předpokládat, že tato kryje až do výše zmíněného čtyřapůlnásobku veškeré škody, které lékař může zaměstnavateli způsobit. Zda tomu tak skutečně je, by mělo být patrné z textu pojistné smlouvy. Trestněprávní odpovědnost se vztahuje vůči konkrétním fyzickým osobám a posuzuje se vždy s přihlédnutím ke všem okolnostem, které např. ublížení na zdraví předcházely. V případech, kdy vedení nemocnice nařídí lékaři samostatný výkon ÚPS na oddělení mimo jeho odbornost bez toho, aby mu byl ustanoven náležitý dohled, by tedy byla aktuální trestněprávní odpovědnost ředitele nebo vedoucího pracovníka, který o rozpisu pohotovostních služeb rozhoduje.

Závěr:

Jako preventivní opatření k právní ochraně lékaře v těchto případech doporučujeme zaslat řediteli nemocnice doporučeně upozornění např. tohoto znění:

Vážený pane řediteli, upozorňuji Vás, že jako lékař s odborností otorinolaryngologie mně bylo uloženo, abych v době od 22h , kdy již nefunguje zubní pohotovost, posoudil eventuelní akutní stav

pacientů a eventuálně přivolal z domova zubního lékaře, který koná pohotovostní službu doma na telefonu. Dle zákona č. 95/2004 Sb. nesplňuji podmínky odborné způsobilosti ani specializované způsobilosti zubního lékaře, který jediný může zdravotní stav pacienta ze svého odborného pohledu posoudit. Vzhledem k tomu, že se jedná o úkol stanovený mi zaměstnavatelem, nemohu jeho plnění odmítnout, ovšem moje činnost při výkonu ústavní pohotovostní služby nemůže mít charakter plně kvalifikované lékařské péče. Oznamuji Vám, že z uvedeného důvodu nemohu odpovídat za pochybení, kterých se v rámci ústavní pohotovostní služby mohu dopustit, vyjma případů, kdy je třeba nezbytné první pomoci k záchraně života a zdraví, k nimž jsem jako lékař povinen. Rovněž nejsem z uvedeného důvodu odpovědný za případný zbytečný výjezd zubního lékaře či jeho nepřivolání.

Datum, podpis.

Kopii tohoto upozornění je třeba si spolu s podacím lístkem či razítkem podatelny nemocnice ponechat a současně o postupu vedení nemocnice informovat zřizovatele nemocnice.

S uctivým pozdravem

Mgr. Ivana Kvapilová
právní oddělení ČLK